Број 152 | У Новом Саду, у четвртак 8 јула 1904. | Година XXXIX.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот., на четврт године 7 круна.
За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.
Поједини бројеви стају 10 потура.
Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.
Телефон бр. 131.

Од каквог ће утицаја бити рат.

Петроград, 27. јуна 1904.

У досадашњем своме петомесечном ратовању са Јапанцима, Руси се не могу похвалити успесима. Али их њихови губитци ни најмање не доводе у бригу. Међу тим јапански успеси, којима су они досада у Европи подигли толико прашине, скупље их коштају и теже им долазе, но Русима њихови губитци. Ако се поведе паралела између досадашњих општих губитака руских и јапанских, онда је сразмера тих губитака у сваком погледу за Јапанце рђава. Руси су, не губили него поступно напуштали своје позиције, а Јапанци су исте позиције заузимајући губили, најбољи део своје војске и петоструко плаћали сваки руски губитак. И ако још не може да се састави сумарни рачун јапанских и руских губитака бродова, топова, људи, коња и муниције, са позитивношћу се може тврдити и доказати да су Јапанци у досадашњем ратовању изгубили три пута више од Руса. Сама та сразмера довољна је да покаже по какву су цену Јапанци ушли у Манџурију. Може се дакле претпоставити са колико ће жртава и крви морати напустити заузете позиције које су им Руси по свом ратном плану уступили. Извесно је, да ће они енергично бранити заузете положаје, али је исто тако извесно, да ће их морати напустити, чим главни командант Куропаткин окрене фронт и из дефанзиве пређе у напад. А нападни положај предузеће руска војска одмах по престанку кишне периоде, за које ће се време сконцентрисати у главни руски логор потребна количина војске, која ће отерати Јапанце са заузетих положаја.

Руски император, војни савет и сви војни, као и политички кругови у Петрограду, са позитивношћу могу вам рећи, врло су задовољни досадашњим стањем ствари на бојном пољу у Манџурији, и из свега извукли су неколико конзеквенција, које ће имати за будући рад не само у рату, него и у руској војсци и њеном уређењу велика значаја. Руски непријатељ на далеком истоку и ако је енергичан и огорчен. и ако је у стању био да привидно прави успехе, није у стању да води рат с Русијом до краја. За Русију је поука, што у будуће њена дипломација, као и војска, неће олако и с подцењивањем оцењивати свога непријатеља. Друга врло важна конзеквенција је у томе, што ће Русија у своју спољну политику унети далеко већи национални елеменат. Руска се дипломација већим делом састојала из Немаца, који су се порусили. Тој струји, којој је почео тако јако да се опире Александар III., сад у Русији наступа последње доба. Целокупно руско друштво показује отворено жељу, да целокупну спољну политику у Русији у будуће узму чисто руски људи, људи словенска типа и расе. Слично ће бити и у војсци. Руска војска организоваће се по сасвим новим начелима војне науке, а на првом месту буђење руског духа биће поверено чистим Русима. Нема сумње, те ће реформе учинити велики корак у напред у развитку државе.

Но најважније је од свега, што ће иза овога ратног доба у Русији наступити једно стање преображаја друштвеног и политичког. Овај ће рат бити од велике користи за Русију, не само да ће прочистити атмосферу, него ће спремити земљиште за велике културне реформе у пространо ме царству.

Пакрачко владичанство и бискупија крижевачка.

Једно велико зло за пакрачко владичанство је унијатска бискупија у Крижевцима. Она је основана само за то, да међу православним Србима шири унијатство и да их приведе под власт римскога папе.

Па како је бјеловарски крај, у коме живи око 50.000 Срба баш на догледу Крижевцима, то је овај крај највише изврнут био навалама унијатских бискупа, којима за леђи стајаху аустријски ђенерали и царске власти. И морамо признати истину, да те навале не остадоше без успијеха. Народ наш у овим крајевима по љуљан је у исповиједању Православља и Српства. Власти су се трудиле, да приликом градња цркви изазивају трзавице, сију раздор између појединих села, да убијају углед свештеницима и народним учитељима, да којекаквим наредбама отуђују осјећаје народне за обичаје везане с црквом српско-православном тако, да данас слава крсног имена у овом крају и не слави се као што је славе сви остали Срби.

И што је најжалоснije, народ наш није прогледао очима, да увиди, какви су нам пријатељи у Крижевци, него још се у моментима баца у загрљај њихов. Ако се у којој опћини догоди размирица између опћинара или између свештеника и појединих лица стада му, одмах се јавља ту и унијаћење. А већ претње на прелаз у унијате чују се сваки час из уста наших људи, ако су ма у чем незадовољни.

И у задњој десетини година прошлог столећа избио је јачи покрет у корист унијаћења у нашим црквеним опћинама у Поганцу и у Беловару. У самом селу Пргомељу беловарске парохије, прешло је 1897. године 800 душа из Православља у унијате, те је у Пргомељу основана унијатска парохија и одређен и свештеник за службу.

Бискуп и каптол крижевачки показали се енергични и врло окретни.

Тад је избила и мисао, да се у Крижевцима, гдје има до стотинак православних Срба а у близини и неколико парохија оснује црква и парохија, како би се народ окупљао око своје цркве и како би се могло пазити на кретање унијатског бискупа и каптола.

Год. 1897. Срби из Крижеваца обратили се молбом српском нар. црк. сабору. Но сабор није радио па није могао ни задовољити овој молби. Прошле године саборски одбор схваћајући важност српске православне цркве у Крижевцима, дао је помоћ за градњу исте. И ова је сасвим доготовљена и на скоро ће се осветити. Освећење ове цркве требало би извести што торжественије, на којем се има развити великољепије Православља. Загреб, Беловар и многе наше парохије и свештенство моћи ће допринети много увеличању ове славе, која треба да буде видна пред народом оног краја.

На освећење је позван и владика дијецезан Мирон Николић. Већ се пронео глас, да се владика Мирон и овом приликом извлачи од свете дужности и да неће доћи на освећење ове цркве Он је неки дан по овој жези био у Карловцима, да прими

ПОДЛИСТАК.

У КУПАТИЛУ.

Антон Чехов.

»Хеј ти, човече!« викао је дебељко, кад кроз пару смотри мршавог човека са кратком брадом и са великим бакреним крстом на прсима, »испусти пару напоље!«

»Ја нисам слуга, милостиви господине, ја сам берберин. То није мој посао, да испуштам пару. Него ако хоћете да вас ошишам?«

Дебели господин затресе својим црвеним витицама, размисли се мало и рече:

»Да ме ошишаш? — Не браним, можеш?«

Берберин отрчи у предњу собу по справе и за пет минута је већ нападало ваздан косе на груди и леђа дебелог господина.

»Ја сам вашу милост већ једном видео«, рече берберин, док га је шишао. Ви сте били овде прошле суботе, онда сам вам секао жуљеве. Ја сам берберин Михајило... Не сећате ме се? Ви сте ме онда питали због девојке.«

»Аха... Па дакле?«

»Ништа. Ја сада баш постим, ваша милости, па је грех друге грдити, али вам ипак морам по својој најбољој савести дати извештај. Нека ми Бог опрости, што их кудим, али девојке сада не вреде ништа и луцкасте су. Пре је хтела једна така девојка солидног, озбиљног човека с новцима, који све зрело схваћа, побожан је, а сад им је наједанпут стало само до образовања. Сад мора бити изображен; кад би имала да бира између господина чиновника и трговца, она би овог исмејала. Гдекоји образован човек дође до високе части, други опет остане целог века писар, па нема новаца ни за сахрану. Зар је мало таквих? Код нас има један... један образован, од телеграфиста... Све је изучио, уме да измисли телеграме, али се пере без сапуна... човек мора да га сажаљева кад га види.

»Сиромах, али поштен!« зачу се од горе испод туша гвоздени бас. »Са таквим људима треба се поносити. Образованост, здружена са сиротињом, доказ је о високим својствима душе, ти незналицо!«

Михајило упре очи према горњој клупи. Тамо је седео обвијен паром и водом, која је из решетке падала, један човек коштуњав и необично мршав. Његово лице се није могло видети, јер га је прекрила коса, која је доле падала. Виделе се само његове очи, пуне презирања, које су упрте биле на Михајила.

»И то је један од њих... од дугокосих!« мерио га је Михајило. »Са идејама... Грозно, колико се таквих људи сад намножило! Немогуће је све таке похватати... Па како само изгледа, као сенка. Свако хришћанско дело му је одвратно, исто као ђаволу крст. Брани образовање! Јест, и баш за таке се најрадије удају сад наше девојке. Зар то није гнусно? Јесенас мене зове кћи једног попе: »доведи ми Михајило«, тако рече, »доведи ми једног младожењу али књижевника«. И на њену срећу баш сам имао једног таквог... Он је долазио чешће Порфирију Ивановићу и претио је, да ће све метнути у новине. Кад момак иште плаћу за попијену ракију, он га ишћушка: »Зар од мене новаца? Знаш ли ти ко сам ја? И знаш ли ти, да ћу те ја метнути у новине, да си ти своју душу до пропасти довео...?« Томе сам ја осладио мираз попине ћерке... показао му слику госпођице и одвео га к њој. Ја сам му позајмио један пар хаљина... Али се он не допаде госпођици. »И сувише мало меланхолије има у лицу«, рекла је. Ни она сама незна, који би ђаво њој требао.«

»То је исмевање књижевника!« викну онај од горе. »Ти будало!«

»Зар сам ја будала? — Хм, срећа ваша, господине, што ја ове недеље постим, иначе бих вам већ показао за ту реч »будала.« И ви, дакле, спадате међу књижевнике?«

»Не, ја ни сам књижевник, али ти ја не дозвољавам да говориш о стварима, о којима ништа не разумеш. Било је у Русији много књижевника који су користи донели народу свом. Они су просветили земљу и зато их не

паре, које није примао више мјесеци ради познатог сукоба са саборским одбором и чим их је примио, отишао је на промјену зрака и на увеселеније некамо у туђе крајеве, објесивши епархију о клин.

Овај поступак владике Мирона изазвао је различита тумачења. Многи се питају: коме он служи? У епархијској управи изграва законе, довео је са својом неспретном управом у епархији до великих размирица, прогања народно свештенство, смета, да се попуне нека важна мјеста свештеницима, епархије не обилази него се само шеће. Само тамо, гдје влада даде припомоћи за коју цркву, долази и држи велике славоспјеве њој и провађа се с њеним чиновницима. У Крижевце неће на славу освећења храма. Изговара се, да за то неће тамо, јер кад би дошао у Крижевце морао би посјетити бискупа Дрохобецког, и да избјегне посјету неће на славу. Изговор слаб и никакав.

Ми знамо, да је владика Мирон врло слабе петље човјек и да није дорастао за велики позив епископски и за то не смије у Крижевце на славу православља! Сјећамо се још његовог поступка у Ђаково. Прије двије три године пролазио је владика Мирон кроз Ђаковштину и свратио у Ђаково. Посјетио је и бискупа Штросмајера. И кад је владика Мирон угледао Штросмајера изгубио је присуствије духа погнуо се, узео Штросмајера за руку и на велико изненађење присутних пољубио га у руку.

И добар је српски народ наш поред оваквих поглавица!

Стари граничар.

Нови Сад, 7. јула.

Посланички извештај народносног посланика дра Влада. Румунски народносни посланик др. Андреа Влад, полагао је својим бирачима у Деви рачун о свом посланичком раду на угарском сабору. У свом говору истакао је, да је сам, јер осталих девет посланика Румуна припадају владиној странци и не бране народносна права. А сад је потребно да Румуни буду сложни и истрајни, јер новим школским законским предлогом хоће да им узму њихов матерњи језик. Влада хоће да заповеда у свему у школи, а народ да плаћа. Влада је повисила бележницима и солгабировима плате, да би они што боље кортешовали за њу... Осим Влада говорило је још више говорника, попова и адвоката па и Бентерцу, коме је заступник знаничне власти одузео реч. — Кад ће наш народносни посланик полагати рачун о свом „раду“ на сабору, о том други пут!

Где да се школујемо?

посвећено српској омладини.

III.

Српски пак народ на Балкану, био је друге среће. Чим се дигао, добио је довољан број интелигенције из овостраних српских крајева. Српска књижевност, којој удари темељ св. Сава, цветала је и развијала се самостално, на византијској подлози, у старој држави, а кад пређе у слободни Дубровник, под утицајем талијанске и шпанске књижевности и културе (које онда владаше целим светом), занови се и она у свом духу (као и цео културни живот у Европи) и доби нова полета. Прелазак пак Срба у ове крајеве, стварање духовних академија, школа, двеју српских гимназија, Доситијев и Вуков покрет, сузбијање страног утицаја, стварање „Матице Српске“ — све је то створило довољан број интелигенције, и Србија данас, после једва четврт века од како постоји као слободна држава, има своју велику школу, са Србима професорима (без иједног странца учитеља и без Чивута), а међу њима броји с поносом и неколико научењака светскога гласа.

Геолог Јован Жујовић и географ (донекле и геолог) Цвијић, не само да су по својим струкама спремни научењаци, него су као и етнографи најпоузданији познаваоци Балканског Полуострва.

Јосиф Панчић је отворио целом ученом свету књигу балканске флоре и фауне (донекле и геологије), а филолошка и историчарска школа Ђуре Даничића, створила је поколење: Јована Бошковића, Ст. Новаковића, Перу Ђорђевића, Светислава Вуловића, Љубу Ковачевића, Љубу Јовановића, Љубу Стојановића и многе друге. И у свима струкама, на свима пољима науке има много и много озбиљних научника и радника, који ни не видеше западне Европе, него се образоваше у тој српској школи, писаше расправе и научне књиге, од којих се многе употребљују баш и на загребачком универзитету.

Србе професоре у Београду, подстицало је родољубље да раде; на универзитетима силом створеним, чији се професори узимају из више народа, нема тога осећаја (јер кад би тога на таким местима било, зар би се они Чеси, што дођоше у Загреб, враћали у Праг, чим им се створи место?).

А било је и (има их још и сад неких у животу (неки помреше) физичара (Клерић), математичара (Нешић), хемичара (Лозанић) стручњака за економију и финанцију (Вујић), који су уживали и уживају европски глас.

И ако млада држава, створила је ипак културни центар. Тим својим успехом може бити задовољна, јер осим медицинских, све науке (па и војничке) могу се научати на српском језику.

*

И техника напредује међу Словенима. Чешка је у Аустро Угарској најиндустријалнија земља, у њој се највише обрађује, текстална, машинска и хемијска индустрија, Чешко стакло се увек може мерити с енглеским „крун“ и „флинт“ стаклом, чешки порцелан са саксонским и пруским, чешко платно и чоја су понајбољи производи а у производњи пива их још нико није достигао.

Прерада камена, дрвета и гвожђа је тамо, а њезина техника је видни представник и расадник заната. У Чешкој се обрађују поједине гране и рударства, које се допуњују у Галицији (рударством соли и петролеума) Шумарство и цела рационална економија је међу Чесима најбоље развијена у целој монархији, такођер и занатлијске школе, а прву трговачку школу у монархији створили су Чеси.

У осталом: ако вреди француска техника и утврђења око Париза, зацело вреди и руска око Порт Артура; ако вреди прокопавање канала Суецког што га наши ниште Французи и прокопавање тунела под Монт-Бланом, сигурно није од мање вредности ни транссибирска жељезница, што начинише Руси, (са чешким инжењерима и чешким монтерима као што рече руски војни министар Вановски), а вредиће нешто и трансверзални канал кроз Русију, који треба да споји Црно Море са Балтичким и да паралише важност Цариграду — а то треба да изведе руска техника!

Ако вреди нешто енглеска утврда Гибралтара, вреди и творевина руске технике — утврда Кронштата, а као два најбоља пристаништа на свету, сматрају се руска Одеса и руски Владивосток.

И за експлоатацију водене снаге највећег водопада на свету — американске реке Ниагаре, везано је једно словенско, српско име — Николе Тесле!

Данас, како ствари стоје, не узмичу Словени ни најмање Немцима у култури, и ми мислимо, да сваки Србин треба, као што се до сада проводило међу Немцима на великим школама, да цело то време, колико год може, проведе у ма ком другом словенском универзитету, а најзгоднији у монархији је Златни Праг, а ако никако друкчије, оно бар да проведе оно време, што се обично проводи на страни после свршених наука, на ком словенском заводу.

Онај, који мора завршити своје науке у Пешти и Загребу, а иначе је проводио у Бечу по два или три семестра, нека то проведе у Прагу; Србијанац апотекар, техничар и медицинар, може све учити (ако хоће) у Прагу, а сви филозофи (слависте), свакако би боље прошли на месту, где још веје дух Пав. Јос. Шафарика, Палацког и Јунгмана, него тамо, где им се вампири чак и кроз славистику дух покојне централизације!

И у Прагу, или иначе међу Словенима, ту би видели нешто више, дала би им се прилика да науче поред чешког и још који словенски језик, на улици их не би нико заустављао, нити би им пребацивао, ако неће да говоре немачки. Свега би тога нестало, али... мало по мало би почело нестајати и немачког језика и немачке литературе међу нама, дизао би се народносни дух све већма и не би онда

смемо грдити, него треба да их са хвалом и поштовањем спомињемо. Ја овде говорим и о светским и црквеним писцима.«

»Духовне особе се не баве таким стварима.«

»То ти не разумеш, незналицо једна. Димитрије Ростовски, Инокентије Херзонски, Филарет Московски и други духовници допринели су својим књижевним делима много народној просвети.«

Михајило упре очи у противника, заврти главом и почеше се.

»То није нешто у реду, господине,« мрмљао је, чешкајући се. То су идеје... Нема он бадава такову косу. Нема бадава... Дозволите ми господине, да вас само мало оставим, ја ћу одмах доћи, имам само часом посла.

Он дође у предсобље.«

»Одмах ће један дугокоси изићи,« шаптао је тајанствено Михајило момку, који је чекао код хаљина. »Тај буни свет. Пазите на њега. Стрчите код госпође и реците да треба довести Насара Сахарића. Он треба да узме у протокол. Тај дугокоси говори различне речи... — пун је натучен идеја.«

»Дугокоси?!« питао је момак узбуђено. »Овде се није ни један скинуо. Свега је овде било њих шесторо. Ту су два татарина, овде један господин, овде два трговца, а онде ђакон... Нико више. Ти си без сумње оца ђакона држао за дугокосог?«

»Та шта, бунцаш, ваљда знам шта кажем.«

Михајило погледа хаљине ђаконове, додирну капут и претрну... Његово лице доби израз највећег чуђења.

»Па како он изгледа?«

»Мршав, плав... брада му се једва види и увек кашље.«

»Хм,« мрмљао је Михајило. »То сам ја, дакле, духовну особу оклеветао... То је велика несрећа, то је неисказан грех! И ја још постим у ово време. Како сада да окајем грех, што сам увредио свештену особу? Бог нека ми опрости моје сагрешење, а молићу и ђакона за опроштење.«

Михајило се неко време снебивао, затим начини тужно лице и уђе у капатило. Отац ђакон није више седио горе под тушом. Сишао је доле и брисао се пешкиром.

»Оче ђаконе«, окрене му се Михајило плачевним гласом, »опростите мени јаднику у Христово име!«

»Због чега то?!«

Михајило уздахну из дубине душе и поклони се дубоко пред ђаконом:

»Ја сам мислио, да ви носите у глави идеје.«

Превео: И.

Седми Конгрес Српских Земљорадничких Задруга, одржан 12. маја 1904. године у Топуском, изрекао је једнодушно ово:

СРБИНЕ, НЕ ИСПУШТАЈ ЗЕМЉЕ ИЗ ШАКА, јер је свака груда, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомислено из шака испуштају и странцима продају — неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство. (Тако, и само тако изгубили смо ми Срби многа српска села, српске општине, па и читаве српске крајеве, где се сада други шире и размећу, а још за коју годину нити ће се знати нити спомињати да је тамо Срба икад и било!

долазио Немац странац међу нас, у наше крајеве и с „правом“ тражио да се с њим немачки говори! Други дух би овладао нама, друге би идеје почеле да испуњавају дух у омладине — и наша би омладина научила од Чеха, како се — србује!... ѡ.

Политички преглед.

Угарски државни сабор. У седници од јуче, уторника, једва се могло приступити раду око ½ 11 сах. јер се тешком муком могло искупити довољно посланика. Најзад је Мукић почео расправљати о краљевој листи и то затрено и оштро. Хабсбурговци — вели — нису за то Хабсбурговци, да се држе своје заклетве. Наште га председник упућује на ред. Говори против војвода и војвоткиња, којима не да апанажу. Затим, после одмора, говори о краљу и вели, ако краљ зна за јаде народне, па опет тражи, да му се листа повиси, онда он није први човек у држави и Ендреји има право, кад вели, да није ни најуставнији владар. После Мукића су говорили још против предлога Гинтер и Марјан, који вели, да династија мрзи Мађаре. Затим је Олај изазвао мало ларме, тражећи, да се преброје посланици, јер их нема доста, а чему се председник противио. Најзад је говорио од пучке странке Фрања Дарањи, такође против предлога, али замера опозицији, што критикује краља и његове рођаке.

Поновно утврђивање талијанско-аустријске међе. И ако се издају миро љубиве изјаве, опет, како јављају из Милона, талијанска влада живо ради на утврђивању источне међе. Та утврђивања се шире по целој граници и на њих су одређени неких 80 милијуна лира

Турско-црногорски споразум. Из Цариграда јављају, да је Хајдар паша, скадарски валија зато ишао у Црну Гору, да се тамо потпише писмени споразум Турске и Црне Горе гледе земљишта, што лежи међу Црном Гором и Албанијом, а око којих су се Црногорци много завађали с Албанезима

Турска и реформе. Бечко турско посланство упутило је „Н. слоб. Преси“ ову изјаву: „У последње време проносе се злобни гласови, као да турска влада у потаји организује турске хајдучке чете, којима би била циљ, да праве немире и да онемогуће провођење реформа. Не треба нарочито истицати да су те фабуле смешне измишљотине, које разносе они што хоће да лове по мутном, да скрену пажњу са својих потајних махинација.

Турско посланство имало је већ у више маха повода да истакне, да је турска влада вољна, да енергично спроведе реформе до најситније ситнице и поново наглашује, да турску владу ништа неће присилити да скрене са пута којим је пошла у остварењу појединих тачака реформног програма.“ [Шта ли то Турску гони на оваке званичне изјаве?! Пр. У. „З.“].

Руско-јапански рат.

Сваким даном све се више потврђује, да ће Порт Артур бити прва велика гробница јапанска, да ће их он стати највише крви и напора, и да ће су око њега истрошити, скршити. Најновије вести не само да потврђују одономашњу велику катастрофу јапанску, већ јављају о још једној великој катастрофи јапанској. И то јављају баш онда, када је енглеско-чивутска штамна почела ликовати, да се Јапанци у голубијем заливу искрцали 30.000 војника, те је сад Порт-Артуру одзвонило. Ова је вест одмах изгледала невероватна, јер од голубијег залива, дакле од западне обале квантуншког полуострва до Порт-Артура има само 10 километара, дакле под домашајем тврђавских батерија, те је невероватно, да би Руси пустили да непријатељ на миру искрца толику војску и велики број тешких топова. Дакле баш у том часу најновији брзојав јавља, да су Јапанци у најновијем нападу заузели били једну источну тврђаву и то са 14.000 војника но пре но што су им стигла појачања, да су им Руси пресекли везу, и да су запалили мине, које су уништиле све Јапанце, дакле свих 14.000, што су источну тврђаву заузели били Доиста права катастрофа, тим осетнија после оне прве Још једно две такове катастрофе и Јапанци су свршили са овим својим мучки заподенутим ратом. После ове не изгледа тако невероватна ни она друга вест, да су Јапанци наумили да се уклоне испред Порт-Артура и да товаре на лађе и своје тешке топове. Но свакако ова вест треба да се потврди, јер ако се она обистини, онда је то и први весник јапанске недаће и скорашњем крају овог рата

Има и других још врло занимљивих вести које износимо ниже, а сад да се осврнемо мало на догађаје у Манцурији. У јучерашњим брзојавима било је већ речи о томе, да је између војске Келерове и Курокија, код кланца Мотијен дошло до мало оштрије борбе. Наравно да енглеско-чивутска штампа покушава, да ту борбу изнесе као велику победу јапанску. Али опширан и исцрпан званичан извештај руски, јасно слика ток целе борбе. Келер је успешно извео ноћни нападај, но кад је видео, да има према себи несравњено надмоћнијег непријатеља, није резерву ни пуштао у борбу, већ се са својом војском повукао у најбољем реду. Тада су Јапанци прешли на напад. Борба је била оштра, трајала је пуних 15 сати, а свршила се с тиме, да се Руси повукли у напред одређене позиције своје. И сами енглески извештаји, који о тој борби пишу као о великој победи јапанској, истичу, да су се Руси повукли у најбољем реду и ванредној дисциплини. Руски губитци износе 1000, које мртвих, које рањених. И то по јапанском извештају, на бојишту је нађено девет стотина мртвих Руса. Наравно да Јапанци не истичу, колики су њихови губитци, али кад се узме, да су они нападали, да се Руси бранили из утврђених положаја, да је крвава и огорчена борба трајала пуних 15 сати онда је јасно, да су губитци јапански, морали бити далеко већи од руских. Данас се ни с које стране више не пориче, да је Куропаткин доследан остао својем плану, да одлучну борбу изазове тек код Лиаојанга, ил можда још даље између Лиаојанга и Мукдена. Ова борба коју је прво изазвао Келер, имала је само ту сврху, да непријатељу нанесе тешких губитака и да га спречи у бржем продирању, а то је и постигнуто.

Врло је занимљиво ово: Већ више од десетак дана, пронете су биле вести, како јака јапанска војска јури у брзим маршевима од Кајпинга у правцу између Дашичаоа и Ниучванга. И за дивно чудо, није стигла нити у Дашичао, нити у Ниучванг, а у брзом маршу, могла је тај пут превалити за два дана и две ноћи. Из Ниучванга јављају, да је непријатељ тек сад виђен 13 миља далеко од вароши. Исто је тако смешна она вест, како су официри руске топовњаче „Сивуча“, која је већ давно унапред осуђена била на смрт, довели добре коње на обалу, да на њима умакну, чим се непријатељ појави

Најновије вести ово су:

Како је око Порт-Артура.

Руско брзојавно звање јавља: На питање које смо упутили у Лиаојанг, колики су били губитци јапански при њиховом јуришу од претпрошле суботе, одговорено нам је, да позитивних података немају. Наш извештач добио је из Порт-Артура ово писмо: Уздамо се у пуковника Штесеља. Поуздање у победу прожима једнако и војску и грађанство. Пуковник Фок у првим и најспољнијим редовима пречи јапански јуриш и на дуго отештава блокаду Порт Артура. Пуковник Кондратијевић сваког дана све боље утврђује Порт Артур. И на оним местима, где је до скора држано, да је немогуће подићи утврђења, налазе се шанчеви и топови већег и мањег калибра. Заједнички рад наших пуковника ствара Порт-Артур неосвојивим.

Потврда прве јапанске катастрофе.

Петроградско руско брзојавно звање јавља: Из Мукдена смо добили овај брзојав: Вести, које су стигле овамо из јапанских извора потврђују, да су Јапанци предузели јуриш претпрошле недеље 27. јуна (10. јула) на Порт Артур и да је тај јуриш у први мах успехом крунисан био. Но Јапанци су за тим уз ужасне губитке потучени и натраг потиснути. Наша је флота учествовала при сузбијању Јапанаца. На ово се надовезује, како се овај извештај потпуно слаже са оном ранијом вести, да су Јапанци у тој борби изгубили 30.000 људи.

Опсада Порт-Артура напуштена.

„Келнске новине“ доносећи појединости са бојишта: Како кинески бегунци из Фенгвангченга и Шансђија тврде, да Јапанци бродовима односе све своје тешке топове испред Порт-Артура, и да се тако даје и растумачити њихов нерад и застој тамо. Даље се тврди, како су Јапанци код Порт-Артура не само потучени, већ бачени натраг чак иза својих првих положаја Услед жестоког руског нападаја са бајонетима, Јапанци су прснули у дивље бегство. Кинези тврде, да су том приликом јапански губитци били 22 000 људи и да је расположење у јапанском логору очајно.

Јапанска флота пред Порт-Артуром.

У Рим је стигла вест из Тијенчина, да је већ од десет дана нестало јапанске флоте испред Порт-Артура. Кад и кад укаже се само пред пристаништем, која јапанска торпедњача. — На тај се начин лакше и даје разумети, да је руска портартурска флота учествовала у борби при сузбијању Јапанаца и да је бомбардовала Кајчу.

Глад и колера у војсци Ноџуовој.

Из Петрограда јављају, да је генерал Самсонов претпрошлог понедеоника задржао продирање јапанско против Инкауа. У суботу за тим портартурска флота бомбардовала је утврђења јапанска код Кајчуа. Изгледа да је такушанска војска под заповедништвом Ноџуовим добила налог, да се пробију кроз руски центрум. Генерали Мишченко и Левештам стоји Нацуовој војсци на супрот. Стање Ноцуове војске мора да је врло јадно, јер јапански војни бегунци њени изјавили су Мишченку, да у војсци Ноцуовој влада велика глад, и колера, и потврђују, да се јапанским војницима даје велика количина алкохола пре борбе. Војска Нацуова појачана је једном дивизијом војске Окуове. На леву крилу руском продирање јапанско је мањим окршајима успешно заустављено.

Адмирал Того умр'о!

Ратни извештач „Дели Њуса“ брзојавио је из Антунга да вести које стижу из Чифуа, тврде, да је адмирал Того ненадно умро. Уједно поменути извештач јавља, да у целој околини бесни колера и да јапанске војнике, који умиру од колере, сахрањују помоћу кинеског становништва.

Вести из места и са стране.

Парастос Змају.

Срп. прав. црквн. општина у Госпођинци приредила је 4. (17.) јула о. г. у недељу после св. литургије парастос народном љубимцу Змају Јовану Јовановићу. Парастос одслужише оба наша свештеника, у присуству многобројног народа, те претставника црквн. општине, политичне општине, срп. читаонице, оба овдашња новчана завода и срп. земљорадничке задруге. Капелан Никола Арсеновић сходним говором оцртао је значај песме уопште, а нарочито значај Змајева певања српском народу. После парастоса дељено је кољиво и погача за упокој душе највећега песника српскога. Слава Змају!

Електричан трамвај и електрично осветлење у Новом Саду.

Економски и правни одбор, имали су заједничку седницу у присуству изасланика пештанског електричног друштва (фирме). Расправљало се о понуди реченог друштва, гледе приватног електричног осветлења и електричног трамваја. Решено је, да се реченом друштву остави да до 31. децембра о. г. по

н. поднесе своју нову коначну понуду, према закључку, који је одбор у тој својој седници донео. Др. Ђ. Тапавица и другови, поднели су друштву признања појединих трговаца и разних подузетника, да би у случају, ако се сагради електрични трамвај, годишње доприносили за превоз своје робе, извесну своту. Укупна свота та прелази десетине хиљада круна, те је изглед, да ће друштво пристати на закључке одбора. Ово је уједно и доказ, да би се електрични трамвај у Новом Саду и добро рентирао.

Покрет у Пакрацу.

Несаразмерно велика скупоћа у Пакрацу побудила је грађанство потрошаче, да потражи томе узрок и лека. Претходни састанак је одржан ових дана и изабрат је одбор, који ће покретом за побољшање животних прилика равнати. Одбор се састоји из ових лица: Др. В. Матијевић, др. М. Богдановић, свећеник Кошутић, апотекар Јуришић, судија Травица, живинар Хирш, уч. Чешић и проф. Коњевић.

Споменик Пастеру.

Великом француском научењаку, који је нашао сигуран лек против беснила и тим својим проналаском показао пут и начин како у будуће треба радити и у ком правцу истраживати, — подигнут је ових дана споменик у Паризу, који је дигнут од добровољних прилога скупљених по целом свету. Откривање споменика обављено је на најсвечанији начин: силан свет, научењаци, академија, народно представништво, влада па и сам председник републике присуствовали су откривању, а у великом броју била су заступљена (скоро из целог света) и лекарска друштва.

Треба ли децу гонити, да једу свако јело?

Многи мисле, да деца треба да једу од сваког јела, што се донесе на сто, а не знају јадници, да је много дете због тога изгубило своје здравље. Никад не ваља гонити дете, да једе оно и онако јело, особито ако је врло гладно, што није за њега. Боље је навикавати децу на извесна јела. Нека, дакле дете окуси од свега, што се донесе на сто, али глад своју нека утоли оним, што му прија. Осим тога је потребно, да се дете при храњењу навикне на ред и да увек у одређено време добије своју храну. Јер такво дете неће онда бити избирач, а неће га никад ни стомак заболети.

Српско народно позориште новосадско.

Читамо у београдским листовима да је двадесетогодишњи начелник српског народног позоришта у Н. Саду, др. Лаза Станојевић дао оставку на то звање.

Из хрватско-славонског сабора.

Бирачи грофа Марка Бомбела позвали су га да положи мандат и он је већ јавио председнику сабора, Ђурђевићу, да ће га положити. Опозиција се спрема за изборе: „обзораши“ ће истаћи на његово место за кандидата дра П. Магдића адвоката и уредника „Нар. Правица“, из Вараждина а „старчевићанци“ (франковци) католичког свештеника Томца (интересантно је, да се „старчевићева“ странка права све више занавља католичким свештенством).

Толстој и Чехов.

Чехов је био добар пријатељ Толстојев. У многоме су се они слагали. Слично Толстоју, и Чехов је био апостол слободе. И Чехов је тражио обзира за ближњега и праштање људских слабости. И једном приликом рече Чехов: Кажу, да човеку треба само два рифа земљишта. Али два рифа земље треба мртвом човеку, но не живоме. Жив човек се не може задовољити ни с два рифа земљишта, ни са спахилуком, него му треба цела земљина површина, цела природа, да би могао да даде израз својој слободној души. И то беше звезда водиља Чехову у целокупном његову књижевну раду и то га је зближило с Толстојем. Али има још нешто у чему се они лепо слажу. А то је љубав према — мужику. Чехов, коме је отац такође био мужик, увек је волео мужике и устајао је, као и Толстој, увек одлучно против оних, који су отежавали положај сељака. На једном месту вели он: Погледајте на живот. Погледајте на слободу силника и на незнање слабих, како су слични животињи. Не примећујемо оне, који пате, јер сва њихова патња догађа се иза кулиса. Добро би било, кад би пред вратима сваког срећног и задовољног човека стајао когод са алком, те да га непрестано сећа, да има и несрећних на овоме свету и ма како да је задовољан који човек, да ће га кад-тад снаћи било каква несрећа. И ово и овакво испадање отворила је пута и зближило Чехова и Толстоја. И Чехов је био радо виђен гост на Јасној Пољани. Симпатични Чехов, човек смеђе козје браде и иронична осмеха, умео је по читаве сахате да забави друштво својим досеткама. Али и он је имао много да захвали Јасној Пољани. Јер тамо је стекао њину грађу, коју је после обрадио. Пријатељство Толстојево и Чеховљево ухватило је јака корена онда, кад је Толстој боловао на Криму. Чехов је био и лечник, те је крај постеље Толстојеве чинио све и сва, да само разноди Толстоја. И Максим Горки је у то доба био на Криму и ту су зготовљене оне слике, на којима се приказују Толстој, Чехов и Горки у белетристичним листовима. Сви Руси јако жале Чехова, ал' понајвећма Толстој и Горки.

Прилози на срп. народно позориште:

1.) Г. др. Милан Поповић, члан и повереник позоришни у Ст. Бечеју, послао је и даљи део чланарине у износу од 30 круна за г. Милоша Гаванског, бележника у Ст. Бечеју. 2.) Гђа Јелена удова септемвира Бранка Јовановића, рођ. пл. Новићева и г. Коста пл. Новић, умир. кр. судбени већник у Загребу, приложили су српском народном позоришту 600 круна у име венца, а из поштовања према брату свом пок. Јовану пл. Новићу, ц. и кр. капетану у миру, који је преминуо у Каменици. 3.) Г. Александар Јорговић, професор српске више девојачке школе и заменик епарх. школског референта бачког у Н. Саду, исплатио је II. рату своје чланарине. — На свима овим родољубивим прилозима, извађује управни одбор „Друштва за српско народно позориште“ своју најтоплију захвалност.

Кратке вести.

— Ферије угарског државног сабора почеће у почетку августа.

— Бури се спремају да с великим демонстрацијама попрате пренашање Кригерова тела у Транзвал.

— Турска влада се боји од јерменских атентата у Цариграду.

— У Маћедонији се погоршава положај, јер су турске власти због новијих атентата још безобзирније и насилније према народу.

— У Бечу је 34° топлоте у хладу.

— Власници бечког Домхеренхофа, који је изгорео ових дана, одлучили су да обнове то здање.

— У Бечу је велика оскудица у води због велике суше. Магистрат једнако опомиње свет позивом: „Штедите воду!“

— У неким берлинским ресторацијама не ће да приме женске ако ове оду тамо без мушког пратиоца.

— Из Петрограда јављају, како је у Јелисаветграду (черзонска губерније) убијен подгубернатор Андрејев. Мисли се, да је пао као жртва ђачких и радничких немира.

-- Надају се, да ће талијанска краљица Јелена породити се крајем августа. Царица је сад на летовању у Ракониђи, близу Пизе. Ал' ако роди сина, крстиће овог у Риму.

— Очекивати је хладоватије време, местимице облачно и кишу с ветром.

— Са свију страна Европе стижу гласови о претераној припеци и да нема изгледа, да ће скорим бити боље.

— На место пок. Оскара Гемерија, поставио је министар просвете дра Имру Немењија за руковођу просвете оних послова, што се тичу цркве и просвете протестаната и православних у Угарској.

— У Будимпешти је избила ватра у једној кући у Казинцијевој улици. Пламен је обухватио целу кућу и ватра је беснила целу прошлу ноћ. Осим тога јављају за ватре у Кашави, Торни и Бестерце бањи, где гору државне шуме и у околини Кечкемета, где се запалило жито у камарама. Осим тога било је ватре у Жолни и Сатмару.

— У Техерану бесни колера. Европљани беже из вароши у брегове, а имање остављају без заштите. Сваки дан умире од колере до 900 душа.

— Очекивати је и даље местимице ветар а у источним и јужним крајевима кишу.

— Из Лондона јављају, да ће шпањолски краљ Алфонзо у новембру званично походити енглеског краља.

— Говори се, да ће трстанско варошко веће бити разрешено због нађених бомби.

Књижевни прикази.

Добили смо на приказ ову књигу: **Народна Библиотека**. Свеска I Говор дра Николе Ђурђевића на великом збору срп народне радикалне странке у Окучанима 20. септембра 1903. године. Издаје „Рад“ деоничарско друштво за издавање српских књига и новина у Руми. Цена 20 потура. У Новоме Саду, српска штампарија дра Светозара Милетића 1904.

Брзојави „Застави“.

Стигли 7. јула.

Руско-јапански рат.

Чифу. Барка која је стигла из Порт-Артура јавља да су Јапанци са 14.000 војника заузели били једно од источних портартурских утврђења, но пре него што су им појачања стигла, Руси су пресекли јапанске убојне снаге и запалили су мине, које су уништиле све Јапанце.

Чифу. Једна руска торпедњача напала је у близини Порт-Артура једну трговачку лађу мислећи, да је то јапански превозни брод. Многи Кинези, који су били на њој, удавили су се. Посада и многи путници спасени су од Руса

Токио. У борби код кланца Мотијена Јапанци су се храбро држали. Предстража држала је храбро свој положај против једне целе руске регименте.

Дашичао Руске предстраже стоје 15 до 20 врста одавде. Руске извиднице јављају да су се Јапанци повукли јужно.

Токио. Три јапанска брода затворили су Лиао-реку у којој се налази руски топовски чамац и једна протуторпедњача. Руси североисточно од Кореје граде путеве и хоће да наместе ћуприју преко реке Тумена. Из свега излази, да су им стигле јаче трупе.

Инкау. Генерал 'Оку очекује појачања из Кајпинга које ће се искрцати под заштитом јапанских торпедњача. И северно од Порт-Артура искрцавају Јапанци војску, Очекује се у току ове недеље важни догађаји.

Петроград. Велики кнез Борис Владимировић учествовао је у битци од 3. овог месеца.

Трговина

БУДИМПЕШТА, 19. јула 1904. г. — Дневни извештај са будимпештанске житне берзе филијале Српске Банке.

У промету је 40.000 метарских центи.

Термини по закључку берзе у $^1/_2$5 сати после подне

Оделење за робу будимпештанске филијале Српске Банке. IV. Váczi-utcza 34.

Примедба: Данас продато старе пшенице из Сенте 900 q. 76^6 кг теш. á К 9·47$^1/_2$ ^{3}/м. Т. Бечејске 1400 q 76^5 á К 9·47$^1/_2$ ^{3}/м. Српске 4500 q. 77 кг. теш. á К 8·60 на ^{3}/м. царињено. Нове потиске пшенице 600 q. 82 кг. á К 9·90, 400 q. исте 82 кг. теш. á К 9·75 на ^{3}/м. Банатске 1000 q. 80 кг. á К 9·60, Бачке 100 q. 77 кг. теш. á К 9·50 на ^{3}/м. Новог јечма српског 1500 q. á К 6·— каса царињено.

ЗА МОЈУ

шпецераја, материјала и разни боја

трговину

потребујем два солидна и вредна спомоћника и једног шегрта из добре куће.

Н. Сад, 7. (20.) јула 1904.

Н. Димовић.

Стечај.

Услед смрти Ђуре Врбашког, отвара се стечај на **место учитеља V и VI. разреда српске мушке средишње школе у Ст. Бечеју.**

Годишња плата је: 800 круна; за свој и школски огрев 70 круна; за школску послугу 50 круна; за паушал 16 круна и за пофторну школу — кад буде на реду — 100 круна; осим тога слободан стан у кући покојног добротвора Ђуке Живковог.

Дужност је учитеља: предавати у школи све предмете законом прописане; а уз то и у цркви за певницом појати.

Рок стечају траје до 31. јула (13. августа) ове године закључно.

Молбе и сведоџбе нек се упуте председништву овог одбора.

Из седнице школског одбора српске православне општине у **Ст. Бечеју**, 27. јуна (10. јула) 1904.

Љуба Милованов, ad hoc веровђа. **Др. Милан Поповић,** председник.

063 1—3

Мала игра.

Приповетка **И. Н. Потапенка.**

(Наставак) (16)

Али, ето, од некуд из далека чује разговор, и он притаји дисање и напери слух.

Међу тим Прасов и Надежда Александровна, једва су тек отпловили од мостића, кад се деси комичан случај. Чуниће је пловио паралелно с обалом. Широк сад допирао је до саме баре, и недалеко од воде, па чак и самој води беху старе врбе, које су широко пуштале своје дугачке гране што су се надвиле над водом и при најмањем ветрићу купале су се у њој. Овде, под тим гранама, била је вечита хладовина, зраци месечеви нису допирали овамо, и обалска пруга сада се чинила црна као и обала, с којом се сливала. Над баштом и баром била је необична тишина. Тице су спавале, кад-кад само кроза сан кричући и тресући крилима. У сред те дубоке тишине на један пут са дна чуниће чу се некакво шуштање, као да је чуниће наишао на пешчани пруд.

— Шта је то? упита Прасов.

— Ох, Господе Исусе! чу се из таме крештав женски глас.

— Охо! Можда опет какав незгодан час! промрмља за тим мушки глас из исте таме.

— Шта је то?! нестрпељиво усклакне Прасов.

Надежда Александровна гласно се смејала Чуниће се заустави, као да се заплео у мреже.

— То смо ми, извесно, насели на пруд, објашњавала је, смејући се Надежда Александровна.

— Упалите жигицу, иначе се никад нећемо расплести.

Прасов упали жигицу и очима његовим престави се чудна, какву још до сада није видео, слика. С обе стране чуниће, на два аршина од ње, стојале су фигуре са врло уплашеним и збуњеним лицима. С десна до појаса у води сељак са црном округлом брадом, с лева — жена, чија је глава била повезана шареном марамом, која јој је лепо личила. Обоје њих били су у једнаком костиму, — у дугачким белим кошуљама, и обема рукама држали су по једну чврсту палицу од три аршина. Видело се, да је за ове палице, по свој дужини њиховој, била прикачена мрежа, коју су они, из тиха покрећући се напред, вукли по дну речном. То је и био „пруд“, намењен за ловљење у главноме за ракове, ма да су често у њ падали и штука и смуђ.

Прасов заинтересовавши се том сликом, палио је жигицу за жигицом, а сељак и жена гледали су врло узнемирено, јер костими њихови нису намењени за сретања с господом.

— Ето, рака ухватисмо, иронично примети сељак. — Добро здравље, госпођо; извините, молим вас, нисмо мислили да ћемо вас срести... Дед, жено, расплећи!

И они обоје, оставивши палице на површину воде, приђоше чуниће и сташе га расплићати од мрежа.

— Па како, падају ли раци, Андрија? упита Надежда Александровна сељака, само да би га обадрила.

— Та по где где! Ето већ осми пут залазимо, а уловили смо око педесет, нешто штука и три гргеча... То је сва наша срећа... Ну, хвала Богу, расплели смо!.. Срећан пут!

(Наставиће се.)

ГАЛАНТЕРИЈСКЕ, КРАТКЕ И БЕЛЕ РОБЕ

ТРГОВИНА

СТАНКОВИЋА и ШЉИВОВАЧКОГ

у МИТРОВИЦИ

потребује 2 млађа помоћника, који могу одма ступити, они, који осим матерњег језика, још немачки и мађарски говоре, имају првенство. 615 3—3

С. О. 5618. ex 1904.

през.

Стечај.

Овим се отваре стечај ради попуњења трију питомачких места у стипендијској задужбини **Гавре Адамовића.** Од ових су два места са стипендијом од год. 800—800 круна, а једно место са стипендијом од год. 600 круна за ученике средњих школа и свеучилишта.

Стипендију ову могу получити сиромашни ученици српске народности православне вере, који су доброг владања, марљиви и који се добро уче; ну сродници оснивачеви имају првенство.

Питомци ове закладе слушају своје науке у отачественим заводима у Угарској и Хрватској и Славонија; ну могу их уз благовремено получену дозволу од високог кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе слушати и у иноземству.

Рок за подношење молбеница саборском одбору траје **до 31. августа 1904. по ст. к.** а треба уз молбу привити крсни лист, школску сведоџбу, лечничку сведоџбу и сведоџбу о сиромаштву. Осим тога у молбеници ваља споменути, камо да се достави одлука саборског одбора после седнице му, а матуранти још и то, којој ће се струци одати. [1])

У Карловцима, 2. (15.) јула 1904. год.

Председништво

652 2—3 срп. прав. нар. црк. саборског одбора.

[1]) По одлуци саборског одбора бр. С. О. 7636. 1992. ex 1903 мора онај молитељ, који моли стипендију из више заклада код С. О. за сваку закладу засебну молбу са прилозима поднети тако, да прилози у једној молби буду оригинали или оверени преписи, а у осталим молбеницама прости преписи.

НАМЕШТАЈЕ,

писаће столове, ормане за књиге, етажере, у свима стиловима држи увек на стоваришту и израђује по предложеним цртежима најјефтиније све у столарску струку спадајуће ствари

Јован Дудик, столар

Budapest, VII., Rózsa utcza 34.

Илустроване ценовнике уз 60 пот. у маркама разашиље франко. 447 39—

С. О. 5614. ex 1904.

през.

Стечај.

У стипендијској задужбини **Петра Јовановића свештеника и супруге му Јулијане** има се попунити једно питомачко место за више богословско изображење (у прав. богословској академији) са стипендијом од год. 1000 круна.

На стипендију ову могу компетовати они у првом реду сви из српско-православне митрополије карловачке, који су гимназиски испит зрелости са одликом положили. Првенство имају они, који су осим тога бар две године на свеучилишту правне науке слушали и први државни испит са успехом положили.

Потражиоци ове стипендије имају осим горњега крсним листом доказати, да су Срби источно-православне вере, лечничком сведоџбом, да су потпуно здрави, и сведоџбом политичке власти, да су сиромашнога стања.

Инструјисану молбеницу ваља управити и поднети ради избора **Његовој Светости патријарху српском најдаље до 7. (20.) августа 1904. год.** и у истој навести, камо да се достави одлука у обзиру на подарене стипендије.

У Карловцима, 2. (15.) јула 1904. год.

Председништво

648 2 3 срп. прав. нар. црк. саб. одбора.

За инкасанта

а уједно да је и добар продавац, тражи се особа, која одма може место добити. Потребна је мала кауција. Понуде под шифром: „Verkäufer“ одправља администрација »Заставе.« 598 2—3

МАНУФАКТУРНЕ И КРАТКЕ РОБЕ ТРГОВИНА

Паје Радановића

у Осеку,

потребује једног вештог (солидног) помоћника који је осим српског вичан и немачко-мађарском језику. 631 2—2

С. О. 5619. ex 1904.

през.

Стечај.

У стипендијској задужбини **Петровић-Хариша** има се попунити два места питомачка свако са стипендијом од год 600 круна и то за трговачку струку.

Стипендију ову могу получити само младићи српске народности и источно-православне вере из земаља угарске круне, а изабрани питомци моћи ће уживати своје стипендије само у којем наставном заводу истих земаља, изнимно пак по допуштењу вис. кр. уг. министарства богочасти и јавне наставе и у којем наставном заводу у иноземству.

При једнаком својству молитељи имају првенство они, који су без имања, пред онима, који таковога поседују; а у истим околностима имају првенство пре свих молитеља сродници основатеља пок. Марије Хариша рођ. Петровићеве и мужа јој пок. Григорија Хариша из Земуна.

Крсним писмом, лечничком сведоџбом о каламљењу богиња и стању здравственом, школском сведоџбом о досад свршеним наукама и најпосле сведоџбом од политичке власти о имовном стању својем односно родитеља снабдевене молбенице ваља поднети саборском одбору у Карловцима најдаље **до 31. августа 1904. по ст. к. ст,** ми да се у молбеници има навести, камо да се достави одлука саборског одбора после седнице му.

У Карловцима, 2. (15.) јула 1904. год.

Председништво

651 2—3 срп. прав. нар. црк. саборског одбора.

С. О. 5620. ex 1904.

през.

Стечај.

Овим се расписује стечај ради попуњења два, а може бити и више питомачких места III. разреда у стипендијској закладе **Ђорђа пл. Сервивскога,** свака са стипендијом од годишњих 210 круна.

Стипендију ову може получити ученик српске народности и православне вероисповести, који је здрав и сиромашнога стања, а навршио је 12-ту годину.

Питомци III. разреда могу се временом, ако узможе, промаћи у више стипендијске разреде са 315 К и 420 К и то само ако буду имали све једнако потребну квалификацију и у том погледу имају првенство пред другима, који те стипендије нису уживали.

Крсним писмом, школском и лечничком сведоџбом и сведоџбом о сиромаштву снабдевене молбенице ваља поднети срп. прав. нар. црк. саборском одбору у Карловцима најдаље **до 31. августа 1904. по ст. к.** У молбеници се има навести, камо да се доставе одлуке саборског одбора.

У Карловцима, 2. (15.) јула 1904. год.

Председништво

650 2—3 срп. прав. нар. црк. саборског одбора.

С. О. 5616. ex 1904.

през.

Стечај.

Ради попуњења једног питомачкога места у стипендијској закладе Мојсила Моловића и супруге му Христине за слушаоце срп. прав. богословског училишта у Карловцима, са стипендијом од год. 600 круна овим се отвара стечај.

Молитељи српске народности и православне вере уз то припадници земаља угарске круне, ваља да искажу сведоџбама добро владање, добар успех у наукама, сиромаштво и да су здрави.

Синови срп. прав. свештеника поред једнаке квалификације имају првенство пред другим молитељима.

Изабрани питомац мора слушати своје науке у срп. прав богословском училишту карловачком а стипендију ће уживати од 1. септембра 1904.

Ваљано инструјисане молбенице ваља поднети ради избора **Његовој Светости митрополиту и патријарху српском** најдаље **до 7. (20) августа 1904. год**

У Карловцима 2. (15.) јула 1904. год.

Председништво

647 2–3 срп. прав. нар. црк. саб. одбора.

С. О 5617. ex 1904.

през.

Стечај.

У стипендијској задужбини **Тодора, Петрије и Атанасија пл. Бајића** има се попунити једно питомачко место са стипендијом од год. 300 круна.

Молитељи ваља исправно да докажу, да су Срби православне вере из краљевине Угарске, да су здрави и сиромашнога стања.

Инструјисане молбенице треба поднети Његовој Светости г. митрополиту и патријарху српском ради избора најдаље до 7. (20.) августа 1904. год. с тим, да се у молби има казати и то, камо да се достави одлука и односно врате списи; а апсолвирани средњошколци још и то, коју ће струку учити.

У Карловцима, 2. (15) јула 1904. год.

Председништво

649 2—3 срп. прав. нар цркв. саб одбора

МАНУФАКТУРНА, ПАМУКА ТРГОВИНА

ЈЕФТЕ ПАНТИЋА

у Чакову

потребује два помоћника, једног старијег и једног млађег. Првенство имају само они, који су оспособљени добри продавци и поред тога солидног понашања. Дотични, који желе рефлектирати на ова места, морају знати перфект романски говорити. Ступање одмах или најдуже 1. августа. 638 2—2

Дражбени оглас.

На основу закључка црквене скупштине и по одобрењу сл. епарх. адм одбора, расписује се дражба на мањак, — ради нове гвоздене ограде портанске и око крста на плацу — која ће се 11. (24.) јула о. г. у 8 сати пре подне у црквеној дворани одржати.

Прорачун је стављен на 4000 круна.

Црквена општина задржава право избора подузимача.

Сваки подузимач дужан је пре почетка дражбе бар 1% пишманлука положити, — а онај који прими посао наплаћује још 9% која ће се свота одмах у црквену благајну ставити.

Из седнице црква. одбора држаног у Кању 24. јуна (7. јула) 1904.

614 3—3 **Председништво**

ДВА ВЈЕШТА ТРГОВАЧКА ПОМОЋНИКА

20 до 25 година стара, **помодне и мануфактурне струке** могу добити трајно намјештење код тврдке:

Маловић и Равникар,

617 3—3 **у Карловцу,** (Karstadt).

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС.

На основу закључка српске православне црквене скупштинске седнице одржане 3. априла ове године, а по одобрењу славног епархијског административног одбора бачког, број А. О. 1060|512. ex 1904. расписује се дражба на мањак ради оправљања и обграђивања цркве у Деронја, која ће се 18. (31.) јула ове године у 2 сата после подне у црквено-општинској писарници одржати.

Прорачуњена цена:

1. Зидарски посао	К	1320·66
2. Моловање — —	„	1330·—
3. Браварски посао	„	2701·08
4. Столарски посао	„	229·—
Свега:	К	5650·74

Дражбовати може свако, ко 10% од искличне цене вадијума положи, што ће се подузетнику и даље као јамчевина задржати.

Нацрт, трошковник и условља могу се код потписаног председника или перовође сваки дан видети.

Црквена општина задржава себи право избора подузетника.

Из седнице црквеног одбора, одржане 29 јуна 1904 у Деронја.

Ж. Шикопарија, перовођа **Стеван Мишић,** председник.

636 4—6

СТЕЧАЈ.

На основу дописа славног Епарх. Школског Одбора од 18. јуна (1. јула) 1904. бр. 1621. 205. ex 1904. расписује се стечај на учитељско место у овдашњој срп. вероисповедној школи са роком од 4 недеље од првог увршћења.

Плата је следећа: два фртаља добре ораће земље и припадајући јој јарош од 4½ јутара а 120□° и 100 фор. (200 К) у готовом новцу, стан са 2 собе (предњом и стражњом) кујном, комором, шталом, вртом и гувном.

Дужности учитеља су школском уредбом од 1872. год. прописане, у цркви десну певницу пјенијем заступати и пофторну школу држати.

Државну порезу и еквиваленат дужан ће бити сам учитељ плаћати. Добро инструиране молбенице ваља упутити на овомесну црквену школску општину.

Приметити имамо: да до стана учитељског и школе једна соба припада црквеној општини за своје седнице.

У Пивница (Бачка) 4. (17.) јула 1904. г.

Е. Павковићева перовођа. **Максим Иванчић** председник шк. одбора.

658 1—3

Бр. 56.

Дражбени оглас.

Дана 18. (31.) јула т. г. у 8 сати пре подне издаје потписана црквена општина на јавној дражби своју кућу у којој се од године 1878. налази кафана првог реда (сад кир Мита) под закуп на три године почињући од 1. октобра 1904.

У истој кући има 12 соба, кујне, подрум, качара, шупа, штала и друге нужне просторије; уз то врло пространо и лепо двориште.

Дражбени услови могу се дознати код потписаних.

Досталац ступа у закупљене просторије након одобрења ове дражбе по надлежној власти.

Из седнице црквеног одбора држане у Ср. Карловци 4. (17.) јула 1904.

Душан Милић председник. **Ј. Бајин** перовођа.

657 1—2

ПАМУКА И МЕШОВИТЕ РОБЕ ТРГОВИНА

ДАШЕ ГРУЈИЋА

у Сомбору 661 1—3

потребује истој струци вична млађа спомоћника који осим српског још мађарски и немачки говори има првенство.

Ступање по међусобном договору.

ДВА ВАЉАНА ШЕГРТА

потребује ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

Лазара Стојановића,

у Срем. Митровици, 662 1—3

који немачки или мађарски говоре имају првенство

Дим. В. Јовановић

У БЕЛОЈ ЦРКВИ

потребује за своју мануфактурну радњу два помоћника, који могу 1. августа ступити, но морају бити добри продавци. 653 2—8

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Д. ЈЕВРИЋА

У ДАЉУ

потребује једног солидног помоћника који је добар продавац, и који говори осим српски још немачки и мађарски. Ступити може 1. августа по римском. 607 3—3

Трговачког помоћника

22—25 год. старог, који говори мађарски, српски и немачки, за галантеријску и мануфактурну радњу потребује фирма

Récsei Miksa

660 1—3 Bács-Kula.

ОПОМЕНА!

1050 44—

Законом дозвољена и у трговини допуштен је само мој балсам једини са овом зеленом заштитном маском „поне“ (калуђерице). Поруке и препродају од других законом недозвољених балсама судски прогоњујем.

Једино прави енглески **ЧУДНОВАТИ БАЛСАМ** Од санитетске власти и препоручен.

Опрема боца стоји под заштитном трговачког закона.

Искључиво једино место за произвађање и набавку јесте од власти концесионирана и од тргов. суда протоколисана фабрика балсама Апотекара **A. Thierry у Прегради код Rohitsch-Sauerbrunn-а.**

Овај балзам може се употребити споља и изнутра. Он: 1.) **Недостижив лек против свих плућних и грудних болести, ублажује катар и умањује лучење слузи, отклања кашаљ, који иде с боловима и лечи најзастарелије такве болести.** 2.) Од ванредногa је утецаја против запаљења грла, промуклости, против осталих болести у грлу. 3.) Коренито уклања грознице. 4.) Ванредно лечи болести црне џигерице, у стомаку и цревима, особито грчеве у стомаку, колику и кидање у телу. 5.) Одузима болове и лечи шуљеве. 6.) Нежно поправља столицу и чисти крв, чисти бубреге, ослобађа од меланхолије и хипохондрије, поправља апетит и варење 7.) Лечи сваку зубобољу, као болове вилица, шупљину зуба и неугодан задај уста и одклања подригивање. 8. Врло добро средство против глисте, пантљикара и падавица 9.) При спољној употреби је од ванредног утецаја на ране, било нове или старе ожиљке, израстке на телу, ротлауфа, оток руку, бубуљице, ојеле делове, **на опечене и смрзнуте удове,** на огреботине, аушлоге итд. отклања главобољу, зујање, севање, реуму, зујање у ушима итд. о чему опширна упутства дају извешћа. 10. Особити је лек за сваку болест с поља и изнутра, лечи брзо и добро, а уз то је врло јефтин, за сваку кућу од особите вредности, те неби требало никад да фали, ако наиђе инфлуенца, за време колере и других заразних болести. Један једини покушај са овим балсамом свакога ће боље уверити, него ли сам овај оглас, да је балсам доиста лековит.

Прави и непокварен је овај балсам само тада, ако је свака бочица затворена са сребрном капслицом, у којој је утиснута моја фирма: **Adolf Thierry „Apotheke zum Schutzengel“ in Pregrada,** и где се налази упутство са том истом ознаком фирме.

Зато треба тачно пазити увек на горњу фирму! *Где нема стоваришта мога балсама, треба директ поручивати и адресирати:* **An die Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn** Цена је плаћено за сваку поштанску станицу за 12 малих или 6 дуплих бочица 5 круна. Мање од 12 малих или 6 дуплих бочица не може се разашиљати Разашиљање биза само уз пошт. поузеће или уз предходно послату своту.

Adolf Thierry „Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn, Austria.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду